

NATURVERNFORBUNDETS INNSPILL TIL POLITISK AVTALE FOR OSLO 2015–2019

Bilde: Fra Barlindåsen i Oslo-marka
Fotograf: A. Håpnes

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

Naturvernforbundet
100 år
1914–2014

FORORD

Med dette notatet spiller Naturvernforbundet inn sine forslag til punkter i en politisk avtale for styring av Oslo i perioden 2015–2019.

Oslo, 16. september 2015

Gjermund Andersen
styreleder i Naturvernforbundet

Lars Haltbrekken
leder i Naturvernforbundet

(En feil er korrigert per 22. september)

MARKA, FJORDEN OG AREALFORVALTNING

OSLOMARKA

- Aktivitetssonene må tas ut av kommunedelplanen. Markaloven og dens demokratisk definerte prosesser skal brukes for å forvalte Oslo-marka til beste for alle
- Eventyrskogene i Oslos del av marka må gis vern. De med de største naturkvalitetene må gis vern etter naturmangfoldloven, mens de andre kan vernes etter markaloven
- Alle rødlista naturtyper må sikres
- Langs markagrensa må hundremeterskogene som brukes mye registreres og sikres mot utbygging
- De gjenværende gammelskogene i Oslo-marka må gis vern som naturreservater
- Østmarka nasjonalpark må opprettes
- Kommunens utøvelse av rollen som skogoppsyn må styrkes, slik at biologisk mangfold, opplevelsesverdier og landskap blir bedre ivaretatt ved godkjenning av hogstsøknader og veibygging
- Gjeninnfør helhetsforvaltning av Oslo kommuneskoger i en egen etat, og tilføre etaten tilstrekkelig ressurser til å gjennomføre en ambisiøs flerbruksplan. Bruk av egne ansatte og maskiner må erstatte økonomisk baserte anbud
- Støtten som er gitt av dagens byråd til å omdanne deler av parkeringsplassen på Sognsvann til en grønn «markaport» i regi av Naturvernforbundet Oslo og Akershus, må videreføres

GRØNN AREALFORVALTNING

- Næringsbygg må lokaliseres ved kollektivknutepunkt, mens boligbygging kun må tillates langs effektive kollektivakser. Framfor utbygging av Gjersrud/Stensrud må det fortettes langs banenettet i vest, der det er ledig kapasitet
- All nedbygging av naturtyper, grønne lunger og vassdragenes randsoner må stanses
- Det bør innføres en minimumsstandard for tilgang til grøntområder (avstand og areal/person)
- Bebygde arealer må erverves eller reguleres for å restaurere en sammenhengende grøntstruktur
- I byggeprosjekter settes det krav til hvordan byggeprosjektet henvender seg til byrommet, og det enkelte prosjekt planlegges for enkel tilgang med sykkel og gange, og at dette prioriteres over tilgang med bil
- Kulturhistoriske bygninger og grøntarealer rundt disse må bevares, og det legges til rette for at denne type bygninger kan bidra til utvikling av møteplasser for kultur og miljø i bydelene

FJORDEN

- Dagens forslag til reguleringsplan for øyene med hytter i Oslofjorden må forkastes. I stedet må vi få en reguleringsplan som sikrer allmenhetens interesser og naturen, og som bevarer den verneverdige bebyggelsen som den er
- Det er store utfordringer med miljøgifter i fisk i indre Oslofjord. Det anbefales ikke at gravide, ammende eller barn under fem år spiser torsk fisket innenfor Drøbak pga. høye kvikksølvverdier. Det anbefales ikke å spise blåskjell pga. høye PAH-verdier. Dette er meget oppsiktsvekkende og det må gjøres en betydelig innsats for å kartlegge forurensningskildene samt å iverksette tiltak med mål om at fisken er spiselig innen 2020
- Rasteplasser for fugler på trekk til og fra vinteroverlevelsedområder må sikres, og ødeleggelser av gruntvannsområder i Oslofjorden må unngås

OSLOS VASSDRAG

- Lysakerelva er i dag vernet mot kraftutbygging som de andre vassdragene i Oslo-marka. Men langs elva er det registrert store naturverdier. Derfor bør skogssonen inn mot elva også vernes (noe Fylkesmannen har foreslått)
- Det trengs større innsats for bedre håndtering av overflatevann, og mer grønne overflater og flere «bufferoner», for å ta vare på naturmangfold og friluftsliv som klimatilpassningstiltak:
 - Byvassdragene og bekkene i Oslo må åpnes og restaureres, herunder siste del av Alnaelva
 - Kantvegetasjon og sammenhengende grøntområder langs vassdrag må reetableres for å bedre infiltrering, rensing og fordøying av overflatevann
 - Flommarkskog og myrer må tas vare på
 - Det må settes av mer penger til opprustning av vann- og avløpsnett slik at kommunen er rustet for ekstremnedbør og flom

NATURINFORMASJON

- En rekke turister kommer inn til Norge via Oslo hvert eneste år. Som landets hovedstad bør byen få et eget senter for norsk natur, som gir god informasjon om vår natur, våre nasjonalparker og andre verneområder
- Kommunen må fortsette å støtte Oslo Våtmarksenter, med undervisningstilbud for barnehager, skoler, næringsliv og allmennheten, for å heve kunnskapen om naturverdiene i våtmark og å skape entusiasme omkring bevaring og utforskning av våtmarker
- Det trengs økt støtte til bevaring av Østensjøvannet, Norges mest brukte naturreservat, der det trengs oppgradering av turstien og opprensning av den fremmede arten vasspest
- Det må gjennomføres en full kartlegging av all natur i Oslo, både på arts- og naturtypenivå, inkludert svartelista arter. Bekjempelsen av svartelista arter, med førsteprioritet i vernede områder, må økes
- Vi trenger mer naturformidling til skoler og skoleklasser, inkludert undervisning i nærnaturen

SAMFERDSEL

TRAFIKK OG LUFTFORURENSING

Luftkvaliteten i Oslo er langt dårligere enn hva som anbefales av fagmyndighetene. Den ferske tiltaksutredningen fra Norsk institutt for luftforskning må følges opp, som bl.a. legger til grunn en trafikkreduksjon på nær 20 prosent innen 2020:

- Oslo kommune må sette seg som mål at veitrafikken (både personbiltrafikk og øvrig trafikk) i sum reduseres med 20 prosent

Vi vil videre framheve følgende punkter handlingsplanen for 2015–2020 i tiltaksutredningen:

- Arealtiltak – konsentrert utbygging
- Miljødifferensierte bompenger
- Miljøfelt (samkjøring, elbil)
- Lavere hastighet på alle hovedveger
- Flere avganger på kollektivsystemet inn mot Oslo
- Parkeringsregulering (se eget punkt under med våre hovedpunkter), i form av økte parkeringsavgifter, færre parkeringsplasser og mer beboerparkering
- Følge opp innfartsparkeringsstrategi for Akershus
- Opprettholde piggekkgebyr
- Stimulere overgang til bruk av el-varebiler
- Lavutslippssoner
- Tiltakspakke for Oslo Havn

E 18 OSLO-ASKER

- E 18 må ikke gi økt vegkapasitet i Vestkorridoren (og prosjektet må slankes til maks. 15 mrd. kroner, jf. Naturvernforbundets alternative Oslopakke 3, som innebærer betydelig omprioritering av midler fra veibyging til kollektivtransport og sykkel¹)

LOKAL KOLLEKTIVSATSING OG JERNBANE

- Ruters kollektivsatsing som skissert i strategiplanen M2016 må fullføres i løpet av 20 år, som blant mye annet betyr at nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen ferdig innen utgangen av 2019, spaden settes i jorda for Fornebubanen i 2017 og for ny T-banetunnel i 2021
- Ny jernbanetunneler gjennom Oslo må bygges, noe som er viktig for både Oslo-regionen og for nasjonal person- og godstransport på bane
- Jernbanens godsterminal på Alnabru må moderniseres

1

<http://naturvernforbundet.no/getfile.php/Dokumenter/Rapporter%20og%20faktaark/2015/Naturvernforbundets%20alternative%20Oslopakke%203.pdf>

SYKKEL OG GANGE

- Det trengs en mer ambisiøs plan for hovedsykkelveinettet i neste tiårsperiode enn forslaget som nå er på høring og som skal følge opp sykkelstrategien. Forslaget mangler særlig flere og bedre sykkelveier i bydelen utenfor sentrum (Groruddalen og sør og øst i byen)
- Det må gjøres raske tiltak for redusert fart der hovedsykkelveinettet går som sykkelfelt langs veier med mye trafikk og i dag har fartsgrenser over 40 km/t
- Det må settes av ressurser til å utarbeide bydelsplaner for sykkel og skolereiseplaner slik sykkelstrategien foreslår, og som tilrettelegger for nærsykling. Det må opprettes en prosjektstilling per bydel for å drive prosessene med bydelsplaner for sykkel og skolereiseplanene

FÆRRE OG DYRERE PARKERINGSPLASSER

- Parkeringsnormene ved nybygg må revideres, bl.a. gjennom at maksimumsnormene ved nybygg for kontorbygg halveres i hele kommunen
- Det må stilles krav om at deler av parkeringsplassene settes av til bildeling ved større boligprosjekter
- Det må settes et mål for prosentvis årlig fjerning av gateparkering, og det bør kunne gjøres administrativt vedtak om fjerning av plassene
- Kommunalt eide parkeringsplasser skal ikke kunne brukes gratis
- De private parkeringsplassene i Oslo omreguleres slik at tallet på private parkeringsplasser reduseres
- Det må innføres strengere krav om sykkelparkeringsplasser og bedre krav om trygg innendørs sykkelparkering
- Kommunen må få på plass sykkelparkering ved kommunale institusjoner, barnehager, skoler, bibliotek, idrettsanlegg, kollektivknutepunkter og andre offentlige møteplasser som mangler dette i dag
- Oslo kommune må øve press på statlige myndigheter for at kommunene får anledning til å skattlegge private parkeringsplasser, og at det innføres fordelsbeskatning på parkeringsplasser betalt av arbeidsgiver

BILFRI BY OG RUSHTIDSAVGIFT

- Det må defineres klare mål om bilfritt sentrum i Oslo og nedprioritering av personbil til fordel for gående, syklister og kollektivtrafikk i hele byen
- Det bør innføres rushtidsavgift for veitrafikken i Oslo-regionen, som gir bedre flyt i trafikken for dem som må bruke bil

KLIMA, ENERGI OG FORBRUK

KLIMA OG ENERGI

Det foreligger mange gode mål og tiltak i utkastet til klima- og energistrategi i Oslo, som må vedtas og følges opp. I tillegg er det behov for ytterligere tiltak:

- Oslo må trekke alle kommunens investeringer ut av olje og gass i tillegg til kull
- Det må innføres et miljøstyringssystem i alle Oslos virksomheter
- Alle offentlige virksomheter må miljøsertifiseres med en ordning som krever systematisk miljøarbeid
- Det må innføres klimabudsjett og -regnskap for å kunne evaluere årlig hvordan en ligger an for å nå egne mål
- Alle kommunale nybygg skal være plusshus
- Det må innføres handlingsplaner for ENØK i alle kommunens bygg samt grønne leieavtaler
- ENØK-fondet må styrkes med ny kapital og utvidete tilskuddsordninger
- Tilskuddet for utskifting av gamle vedovner må styrkes, for å bedre luftkvaliteten
- Det må etablere gratis energirådgivingstilbud med hjemmebesøk for privatpersoner og borettslag, for å legge til rette for energisparing i husholdninger
- Det må innføre tilskuddsordning for informasjonstiltak for miljøtiltak i bygg med muligheter for samarbeid med frivillige organisasjoner
- Tiltak som gjør det enklere for bolig- og byggeiere og bytte ut fossil oljefyring med fornybar oppvarming og unngå oljelekkasjer, må videreføres og styrkes
- Skoleelever i bygg og anlegg og ved elektrolinjer bør engasjeres i prosjekter der en gjennomfører energisparetiltak o.l. eller tilbyr gratis energirådgiving
- Oslo kommune må øve press på statlige myndigheter slik at kommune kan innføre lokale avgifter på elektrisitet og klimagasser

FORBRUK OG GRØNT NÆRINGS LIV

Vi ønsker at Oslo kommune skal jobbe systematisk med miljøstyring i egen virksomhet og legge til rette for at private virksomheter vil gjøre det samme. Vi ønsker at Oslo kommune skal bli en foregangskommune i tjenester og tilbud som gjør det lettere å forlenge tingenes levetid og ta vare på de tingene en har.

- Det må stilles ambisiøse miljø- og etikk-krav ved offentlige innkjøp basert på livsløpsvurderinger
- Det bør settes mål om lavere enn 5 prosent matsvinn i alle offentlige institusjoner
- Matvett må inkluderes i undervisningen og aktivitetstilbud til barn i Oslo-skolen
- Oslo bør innføre kjøttfri mandag ved kommunale serveringssteder, med mål om å halvere kommunens kjøttforbruk innen 2020

- 50 prosent av all mat som kjøpes inn av kommunen, skal være økologisk innen 2020
- Kommunen må unngå kjøp av tropisk tømmer
- Det må legges til rette for jevnlig gjenbruk-, reparasjon- og byttemarkeder i bydelene
- Det bør utarbeides nettbasert grønn guide for Oslo
- Oslo kommune bør innføre et prøveprosjekt der elever i videregående skole ved f.eks. design og håndverk tilbyr reparasjonstjenester